

D A C I A

2 Lei

Redacția și administrația:
Timișoara I.

Str. Lovinci No. 2

Telefon:

Redacția și administrația 12-66
Tipografia 14-69

Ziarul de afirmare românească al Ținutului Timiș — Apare sub egida Astei Bănățene

Sefredactor:
ROMULUS P. ROȘU

Abonamente: Anual 500 lei, pe 6 luni 300 lei. Pentru
tărani, preoți și învățători 300 lei.
Pentru întreprinderi 2000 lei.

Director administrativ:
Dr. NICOLAE ILIEȘIU

VACANȚĂ ÎNTRERUPTĂ...

În faza premergătoare acordului dela Muenchen, când încordarea ajunsese la maximum, și când toată lumea se aștepta ca să izbucnească un nou cataclism în Europa, un singur om își făcea, weekend-ul obicinuit, într-o localitate din jurul Londrei, Era dl Chamberlain, primul ministru al Angliei. E firea englezului de a nu renunța la plăcerea și liniștea pe care și-o oferă pauza de o zi, după o săptămână de muncă, chiar și atunci, când nori foarte negri s'ar arăta la orizontul bătrânului nostru continent.

Aceste reflexii le făceam în legătură cu o telegramă a agenției de presă, în care se spunea că, tot la Londra, dl Winston Churchill în momentul când se discuta în Camera Comunelor vacanța, parlamentară, luând cuvântul, a întrebat guvernul dacă e cazul ca parlamentul să plece în concediu, când situația în Europa e atâta de gravă. Și lea dărușul opozionist a înșirat o serie de fapte pentru a sublinia veracitatea afirmațiilor sale.

În Germania — a declarat dsa — s'au efectuat o serie de concentrări cari nu denotă vre-o intenție pacinică. Un efectiv neobicit de mare a fost îndreptat spre granițele Poloniei, și trupe numeroase au luat drumul spre Sudul Franței. Dacă Slovacia și Ungaria nu au fost încă decretate ca protectorate germane, aceste state au fost în schimb nevoite să renunțe la suveranitatea lor, devenind astfel câmpul de operație al trupelor celui de al III-lea Reich.

O țară, sau un popor, care, de un an de zile menține o permanentă stare de agitație, o face aceasta cu un anumit scop, trebuie să fim deci pregătiți pentru orice eventualitate.

Italia urmând pilda Germaniei, a început o cursă de înarmări care îi întrece puterile. Pentru a-și salva existența, fascismul după toate probabilitățile va prefera un conflict în afară, decât să cadă în interior sub greutatea propriilor sale greșeli, după ce a dus țara la răpă. Manevrele trupelor italiene confirmă în bună parte acest punct de vedere.

Anglia e în clar cu situația din Europa, și tocmai de aceea a luat toate măsurile necesare pentru a fi gata în fața oricărei surprize. Aceste măsuri cu caracter militar au fost puse în concordanță cu pregătirile pe cari le-a făcut Franța și Polonia în acest sens, iar pentru moment reprezentanții militari ai Angliei și Franței duc tratative la Moscova cu marele stat major rus.

Cu alte cuvinte, guvern și opoziție, sunt de acord, că situația este extrem de gravă, mai gravă ca oricând, dar că Anglia e stăpână pe situație, tocmai pentru că a știut să ia măsurile la timp.

Dacă am ști că nu precipităm lucrurile, am trage o concluzie din interpelarea ce s'a făcut în parlamentul englez. Chiar dacă am renunța la această treabă, rămâne stabilit un lucru: parlamentarii englezi își vor intrerupe vacanța... Ceeace nu-i semn bun.

ROMULUS P. ROȘU

Ungaria a dat un overtisment Slovaciei

„Recomandăm Slovaciei o mai mare prudență, spre a nu pune la încercare nervii națiunii ungare”

Declarațiile Contelui Csaky în Parlament

Budapesta, 4 (Rador). — Conte Csáky, răspunzând în Camera la o interpelare privitoare la propaganda anti-ungară din Slovacia, a declarat că este convins că majoritatea dominantă a poporului slovac nu aprobă această propagandă regretabilă și nu ia parte la ea. Este vorba numai de excese puse la cale de o mică grupare.

Ministrul Slovaciei la Budapesta a comunicat oficial că este vorba de o neînțelegere. Ungaria nu ia prea în serios aceste fapte efemere atât timp cât interesele vitale ale Ungurilor din Slovacia nu sunt afectate. Ungaria a făcut totul

pentru a desvolta relațiile amicale cu Slovacia și a făcut propuneri pentru reglementarea chestiunilor în suspensie și încheierea unui acord economic.

Negocierile economice erau fixate pentru 26 Iulie, totuși întretimp atitudinea Slovaciei a înveninat în așa măsură atmosfera încât guvernul maghiar a socotit că este preferabil să amâne negocierile cari nu pot să fie începute cu șanse de izbândă decât după liniștirea spiritelor, artificial agitate, din Slovacia.

Contele Csáky a declarat apoi că a luat măsuri pentru salvagardarea interese-

lor politice externe a Ungariei și va recurge și la alte măsuri pentru a asigura eficacitatea demersurilor.

Ministrul de externe a cerut Camerii și națiunii ungare că continue să dea dovadă de răbdare și să nu se lase luate de curent. „În acelaș timp, trebuie să declar, la adresa Slovaciei, că ar fi necesară o mai mare prudență spre a nu pune la încercare nervii națiunii Ungare, care au suportat mult, dar nu pot suporta totul.” — și-a terminat expunerea contele Csáky.

Plecarea misiunilor militare franceză și engleză la Moscova

LONDRA, 4. (Rador.) Misiunea militară franceză care urmează să plece în Rusia Sovietică, sub conducerea generalului Doumenc, va sosi mâine Vineri la Londra, ca

oaspete al guvernului britanic. Vineri seara se va oferi un dineu în onoarea misiunii.

Misiunile militare franceză și engleză se vor imbarca în după amiază zilei de Sâmbă-

bătă pe bordul vaporului „City of Exeter”, afretat anume de Amiralitate pentru a le transporta în Rusia Sovietică.

Grave ciocniri între poliție și mineri greviști în America

Armata, cu tancuri și artilerie, va reprima turburările cu orice preț

NEW YORK, 4. (Rador.) Legea marțială a fost proclamată în zona Green Mountain, din Colorado, unde greviștii au ocupat minele.

Poliția înarmată a rupt blocada minerilor, îngăduind astfel unui număr de aproape 200 de negreviști să continue lucrul.

Indată ce această veste a fost cunoscută la Denver, numeroși membri ai Federației Laboriste Americane au plecat la fața locului.

Criza de guvern din Olanda

Haga, 4 (Rador). — Regina Olandei a primit azi dimineața pe Jonkher de Geer, șeful partidului tradiționalist, fost prim ministru.

El va fi probabil însărcinat cu constituirea noului guvern și cu rezolvarea crizei ministeriale, care durează de 5 săptămâni.

cului cu autocarele, începând o adevărată luptă cu polițiștii. Trei dintre ei au fost grav răniți.

Unica linie telefonică din această zonă a fost tăiată de greviști.

Două companii de infanterie, cu care de asalt, înarmate și cu artilerie, au plecat în zona Green Mountain, cu ordinul de a re-primă cu orice preț mișcarea de nesupunere.

Mari agitatie în Japonia

Tokio, 4. Censiliul de miniștri s'a întrunit azi pentru a discuta politica Japoniei față de Europa. Pe de altă parte se anunță că mișcarea anti-britanică se intensifică în China de Nord. Episcopul de Chantung și alți doi membri ai misiunii engleze, au primit scrisori de amenințare prin care li se cere să părăsească regiunea. Autoritățile

britanice din Peking au protestat pe lângă ambasada Japoniei.

Vreo 50 teroriști au năvălit într-o școală din concesiunea internațională dela Shanghai. Două sute de marinari italieni au fost trimiși imediat la fața locului. Ei au restabilit ordinea. Au arestat 26 teroriști și au confiscat o mare cantitate de arme.

LITERARE :: CULTURALE :: ARTISTICE

DACCIA

FELIX

de Dr. Ilie Gropșianu

Intr'un memoriu prezentat la finea lunei August, anul trecut, Rezișentei Regale a Ținutului nostru, un mănunchiu de intelectuali bănățeni ceream înființarea unui serviciu de presă și propagandă, a unui cotidian local, ceream o tipografie și o editură. Toate acestea în puterea tradiției culturale bănățene, căci provincia noastră mai restrânsă nu a dus nicicând lipsa puterilor de a-și crea un rost cultural în folosul neamului nostru.

Ziaristica cu vastul ei teren de activitate a fost cea mai ideală ineleblectnică a tinerețelor noastre în vremuri nespus de grele, când lupta pentru cultură era identică cu lupta pentru existența noastră națională.

Vădită e deci bucuria noastră saluțând „Dacia” ziarul de afirmare românească a Ținutului Timiș, iar ce anare sub egida Astei Pânățene, ziarul tu-turora, cum asa de frumos se spune în numărul prim din partea dlui. Sabin Fvntianu, președintele „Astei Pânățene” și directorul Serviciului Social din Ținutul Timiș.

Noul drapel al solidarității naționale l-am dorit cu toții și îl socoteam de necesar la frontiera de vest a patriei noastre.

„In mijlocul nostru s'au erijiat în conducători spiritali oameni străini de interesele și mentalitatea noastră, ba mai mult, aceștia au monopolizat serviciile de presă, lucrând dără bunul lor plac.

Un mănunchiu de bănățeni intelectuali, gazetari și publiciști am cerut deci editarea unui cotidian în scopul de a crea un organ de puternică rezonanță, cu elemente locale capabile, cu un trecut rezimat pe cinste și demnitate.

Aici la granița de Vest, noi preconizam acum anul un cotidian în înălțimea chemării. Reacțiunea noastră față de înstrăinarea bunurilor culturale locale era izvorită dintr'un atavice sentiment de conservare a etnicului și a tradiției.

In vederea acestei redresări naționale și sociale, noi ceream atunci sprijinul și oblađuirea căpeteniilor noastre pentru un viitor mai demn și mai fericit al Bănățului și al întregului nostru ținut.

Așa glăsuia memoriul nostru înaintat Rezișentei. El a fost și publicat în Vestul și Sufler nou, cu comentariu respectiv.

Dar frământările în jurul problemei unui mare cotidian al Bănățului s'au terminat abia acum. Problema presei ținutului nostru a fost în fine rezolvată prin înființarea cotidianului „Dacia”.

Saluțând apariția „Dacia” să nu lăsam să dispară nici celelalte ziare locale. „Vestul” împlinește zece ani de existență, iar „Voința Bănățului” de aproape douăzeci de ani susține cu multă vrednicie cauza sfântă și dreaptă a neamului nostru. In frățesă și românească înțelegere, umăr la umăr să muncim cu dragoste și pe acest vast teren al ziaristicii locale, ajutându-ne reciproc, ca astfel ziarele noastre să devină tot atâtea altare ale solidarității naționale.

In această nădejde dorim mulți ani de izbândă și închiegare bănățeană. Să o ferească D-zeu de greselile prin cari am trecut noi și să devină o adevărată „Dacia felix”!

Uniforme și Articole F. R. N.
cu prețuri convenabile la croitoria și ceaprazăria

T. IANCU
Ț-soara Piața Libertății P-tul Primăriei

Caransebeșul, în 1785

de Ion B. Mureșianu

DIN ISTORIE...

Și orașele, își au o viață personală, a lor, cu înălțare și decadență, cu frământări, înfrângeri, victorii și bătrânețe. Trăesc prin trăirea cetățenilor și mor, fie prin mulțimea păcatelor, fie prin jocul vremilor. Sunt ale prezentului, ale trecutului și ale viitorului, după cum le-a învrednicit istoria și după cum le-a dat rosturi mai cu sgarcenie sau dărnice.

Istoria unui oraș, e o biografie totdeauna frumoasă și cu învățăminte de fabulă...

Așa e și cu Caransebeșul, odată, puternică și prețuită cetate, district valah, capitala banilor, făclier al culturii iar acum, răsuce de drumuri și popas în istoria Bănățului, în care a scris cu slovă de aur, cele mai frumoase pagini.

Apartine trecutului. Numai lui. Și-a împlinit chemarea. Aceiași istorie — prin succesiune sau repetire-i-a luat împărăteasca danie, pentru a o da altora. Urmașii prea vitejilor grăniceri ar putea să-i poarte gânduri răzunătoare. Trecutul însă, nu mai e prezent. E 'n legea firii să fie așa.

Nu măsluim adevăruri și n' avem nici măcar în gând să ascundem ceva. Dar, cerințele zilei de azi uită tradiția în care, — deși cam de prea multe ori — se vede piedica progresului.

IN 1785...

Iau numai o foarte mică parte din viața fostei cetăți. Un singur an, și acesta, în fărâmi: anul 1785, cu trei ani înaintea celei din urmă invazii turcești, în Caransebeș. II schițez așa cum mă sfătuește unul din registrele primăriei, necunoscut până acum, scris cu literă gotică: „Topographische Beschreibung von dem Militär Art”. Și așa vrea, ca acei, cari au trecut pragul acestei urbe, să pună acele vremi față 'n față cu prezentul și să judece. Ar putea găsi contraste izbitor și interesante.

Pe atunci, Caransebeșul, frământat de luptele dintre Austria și Turcia, pierduse mult din strălucirea avută cu un veac mai înainte... Număra 477 case, dintre cari 445 erau ale Românilor grăniceri, construite din cărămidă (22), pământ bătut, așa cum se obișnuiesc la șes — reminiscență dacă, după cum afirmă istoricii — (140) și din lemn (283). In ordine numerică, urmează Șvabii — coloniști aduși cu puțin ani mai înainte, cu gânduri politice, de Maria Theresza (1740—1780) — cu 19 clădiri, dintre cari 17, din cărămidă iar două din bârne. „Neue Banater” — pe cari nu-i pot identifica — aveau 8 case iar Evreii, numai trei. (Numărațile le astăzi și să le numere și nepricteputa propagandă maghiară care, refuză cu încăpăținare specifică ei, să-și amintească faptul dovedit istoric, că până la 1850, nu era nici o închiegare ungurească în Banat!)

Terenul cultivabil se ridica la totalul de 10.583 jugere și 815 stânjeni patrați, trecut în majoritate absolută ca proprietate a Românilor și ca teren erarial. Iar, pe lângă viața agricolă se mai menținea încă viața industrială și comercială, organizată în bresle, cu întinse relații. Existau 21 prăvălii și o mulțime de ateliere, — felurite ca produs, — și toate ale Valahilor, după cum spune registrul.

Vechile așezăminte culturale și tradiționale grănicerești, erau scutite de impuneri, și acesta, istoric favor, rămas din secolul al XIII-lea. Printre acestea, se numără 18 edificii publice, tribunalul, două biserici ortodoxe iar sub cifru IX. e trecut „Nazional Schulhaus”, cu 300 stânjeni patrați. Aceiași școală națională o găsim menționată,

pentru întâia oră, în a doua jumătate a veacului XVI și pare a fi prima în istoria școlii românești. Aci a învățat Haliciu, Ivul, Buitul și alți bănățeni cu multă știință de carte...

DESPRE VLADICIE

O altă pagină, deschide un capitol nou, destul de interesant. Se amintește de „pământul episcopesc ortodox”, în însuirirea: 10 jugere 150 stânjeni, arător; Pădurea Zăbran cu 2 jugere 280 stânjeni; o grădină de pomi, de 1400 stânjeni patrați și sesiunile parohiale cu 210 jugere ne impuse, date unui protopop și celor 4 preoți ce serveau. In plus Episcopia — pe care, nu oamenii, ci marile interese spirituale și politice ale Bănățului de azi, cer stăruiitor, mutată la Timișoara — avea 4 imobile, înregistrate sub numerile: 169, 170, 171 și 172.

Indirect, ni se dă o prețioasă lămurire asupra vladiciei Caransebeșului, a cărei existență în trecut, în afară de Tincu-Velea (în Istoria sa, apărută la Sibiu, în 1865) n'a mai încercat să o clarifice nici un istoric de aici, pentru că nici nu-i avem. Trist, dar foarte adevărat. Documentele — după cât se vede — stau liniștite 'n praful arhivelor și nu caută cercetători... Ne mulțumim cu afirmări: „își are originea în negura trecutului” sau „origine acoperită de negura încă nestrăbătută a trecutului”, un fel ieftin și comod de a trece — științific, se spune — peste marile probleme culturale.

Așa, se dovedește că a existat această vladicie, dacă nu în secolul XIII, cum afirmă șematismul eparhial, totuși, fără pic de îndoială, pe la începutul celui de al XV-lea.

Despre viața culturală a anului 1785 — excedând activitatea protopopului, a celor patru preoți și a școlii — nici nu putea povesti acest registru. Știm că nu putea fi decât românească și că exista mai mult ca o consecință și ca un auxiliar al industriei și comerțului, decât ca ceva strict independent, cum era mai înainte.

ȘI ASTAZI...

tot ce se poate spune frumos despre Caransebeș, e istoria lui. Din mărșia de odinioară a rămas doar Comunitatea de Avere, Tribunalul și Episcopia, înalt for ce nu-și mai poate împlini de aci, multe rosturi spirituale și naționale. E ca un diamant închis în cutie de aur dar rămas totuși ascuns, fără scilpiri, fără putere efectivă și așteptată. Timișoara e acum un centru românesc. Și trebuie să fie așa, în acest piept de graniță. Se cere însă concentrare, muncă, interes.

Să nu tănuim adevărul și să nu ne lăsam călăuziți de prejudecări.

Banloc, 31 Iulie 1939.

Ion B. Mureșianu.

Vizitele dlui ministru Traian Pop în orașele dela frontiera de vest

Di. Traian Pop, Ministrul Inventarului Avuțiilor Publice, cu ocazia conferințelor despre Statul român ținute în orașele dela frontiera de Vest, Arad, Oradea, Satu-Mare și Sighet, a făcut și inspectii la primăriile și prefecturile din aceste orașe, luând dispozițiunile necesare pentru terminarea și expedierea primei etape a lucrărilor de inventariere până cel mai târziu 15 August a. c.

MEMENTO TIMIȘOREAN

Calendar

VINERI 4 AUGUST

Ortodox: Sfinții 7 tineri din Efes (334)
Catholic: Sfântul Dominic († 1221).

Farmaciile de serviciu. Circ. I: C. Iahneț
Piața Libertății. — Circ. II: Dr. Kovacs
Str. Daciilor 10. — Circ. III: Sârge, Str.
Porumbescu 1. — Circ. IV: Diana, Str. Ba-
tianu 29. — Circ. V: Kőváry-Chioreanu, S.
Fratelia: Panajoth. — Freidorf: Eremita.

Spectacole

Capitol: „N'am să te uit niciodată”,
Erroll Flynn și Bette Davis.

Scala: „Monumentul indian”, cu La Jan

Corso (fost Rivoli): „Jucătorul de șah
cu Conrad Veidt și Francoise Rosay.

Apollo: „Port Arthur”, cu Danielle Da-
rieux și Adolf Wohlbrück.

Radio

VINERI 4 AUGUST

Radio-România, Radio-București, Rad
Experimental. O ra 7: Concert de diminea
ță (discuri), Gimnastică ritmică, Contin
rea concertului dimineții (discuri), Sfat
pentru gospodine. O ra 12: Muzică variat
(discuri). O ra 13: Ora, Sport, Sfaturi m
dicale, Cota Duării și abarei Sulina. O r
13.08: Concert de prânz Orchestra Ion
Cristea, (voce: Mia Boxan): Trandafii
din Sud, vals de Johann Strauss; — Cât
este din dragă, tango de Bojenescu; Ce
făcut din inima mea, tango de Parascchi
cu; Ostinat swing, fox de Ferrari; Da
spaniol No. 2 de Moskowski; Încearcă și
uită, tango de Tudorei Șerbănescu (voce
Mia Boxan); Nu-i păcat să-ți fubești vecin
de Manzatti (voce: Mia Boxan); Fox-fu
tezie din „Voevodul țiganilor” de Straus
Hochmann. O ra 13.45: Spectacole. O r
13.55: Continuarea concertului: Ne te-
iubit decât pe tine, tango de Dendri
(voce: Mia Boxan); Meriți tu-atâtea l
crimi, tango de Walter Vogel (voce: M
Boxan); Fox de Monaco; Hora ploilor. O r
14.10: Radio-jurnal. O ra 14.30: Contin
rea concertului Orchestrei Ionel Cristea:
grădina unui templu chinezesc, de Ketelbe
Melodie de Rubinstein și Gavotă de Pop
(solo violoncel: Nicolae Munteanu); D
acum ne vom despărți, tango de Postup
Jean Dumitrescu (voce: Mia Boxan); S
C. P., fox de Barziza; Capriciu de o G
(solo saxofon: N. Carvl); Serenada sâr
tului de Michely; Arii românești. O r
15.10 Actualități. O ra 19: Ora, Mersul v
mii. O ra 19.02: Viața literară și artist
in Italia, de prof. Alex. Marcu. O ra 19.1
Muzică dirijată de Molajoli și Barbir
(discuri): Pavană din „Măștile” și Dans
„Iris” de Mascagni (orch. simf. din Milan
dirij. de Molajoli); Fantezie din „Mant
Lescaut” de Puccini (dirij. de Molajoli)
Insula Garda, poem simfonic de Certas
(dirij. de Molajoli); Preludiu și Cântec
leagăne de Järnefeld (orch. dirij. de Joh
Barbirolli); Introducere și Allegro pent
coarde de Elgar (orch. dirij. de John Bar
birolli). O ra 20: Ștefan Ludwig Roth
raporturile lui cu românii, de Otto Folbert
O ra 20.15: Câșonete napolitane, Geor
Poenaru (voce): Suono e faritasia, de G
polugno; Ca ingrato, de Cardillo; Peche
Pennino; Serenadă medievală de De Lucia
La campana di San Giusto, de Columbi
Awua. O ra 20.35: Seara de opera: fra
mente din „Pelleas și Melisanda”, de D
bussy (discuri). O ra 21.25: Radio-jurn
(I); Sport. O ra 21.40: Selecțiuni din „B
ris Goudunov” de Mussorgsky (discuri)
O ra 22.45: Radio-jurnal (II). O ra 23
Muzică variată (discuri). O ra 23.45: J
nal pentru străinătate în limba german
italiană.

ATENȚIUNE!!

Cu mâncări bune și băuturi veritabile veți putea trăi mulți ani...
Bun curat și estin se servește la Restaurantul
„**BOLTA RECE**” Prop. Bădeantu Petre
Timișoara Cetate Str. Vasile Alecsandri Nr. 5 Palatul Primăriei.

Srriiiniifi Comerțul Românesc

Resurrecție națională și hegemonie economică

Svabii care se deșteaptă

C. Miu-Lerca

SUPERIORI PRIN ORGANIZARE ȘI DISCIPLINĂ

În schimb, svabii ne sunt cu mult superiori, prin spiritul lor de disciplină și organizare. Ei se știu solidariza, dovadă a unei profunde conștiințe a forței prin unire, sprijinându-se reciproc în toate acțiunile lor.

Același spirit de disciplină li-a impus câteva percepte de igienă și de conduită socială, devenite lege pentru toți. Nu e cine știe ce mare lucru, ci faptul că le urmează întocmai, îi ridică și-i distinge.

Astfel, impresionează, curățenia din satele svăbești. Drumurile, podurile, șanțurile și fântânile sunt totdeauna îngrijite, casele, se vârăie de cel puțin două ori pe an, în curte și grajduri, domnește aceeași ordine și îngrijire. Deși peste aceste aparențe, în fond, sunt și ei departe de ceea ce înseamnă adevărata igienă, căci am văzut cu ochii mei, svăboici strecurând laptele prin batista scoasă din buzunar precum și alte asemenea dovezi de rusticitate țărănească.

Ne mai impresionează apoi felul de a gospodări, al svabilor. În agricultură ei urmează metodele avansate, motorizând și zootehnizând exploatarea solului. Decât, trebuie să remarcăm că dânsii, au și cele mai fertile regiuni, avantaj creat prin desavantajarea noastră istorică.

INFERIORI PE PLAN CULTURAL

Svabii din Banat, pe plan politic erau considerați ca o cantitate. Nicidecum însă, nu erau priviți și ca entitate națională. Masă letargică sub acest raport, svabii s'au concentrat după cum am mai spus, pe plan economic. Deaceia n'au avut isbucniri în istoria celor două secole, nici eroice, nici spirituale.

Cartelați și în Ungaria de eri și în România de apoi, cu diferitele partide guvernamentale, ei n'au cunoscut nici înfrângeri nici succese, ca entitate politică. Putem afirma, că n'a existat o conștiință națională, germană, a svabilor din Banat.

Pe plan cultural, creiator, atât în sensul major cât și în cel minor al culturii, svabii n'au reușit să producă nimic. Patrimoniul lor folcloric, cântecele și dansurile, sunt reminiscențe denaturate ale refrenelor din alte vremi. Viața lor corală artistică în reuniuni, e cu mult sub nivelul manifestărilor românești în această privință. Ei n'au dat patrimoniului cultural german, decât pe un Lenau. Atât. Comparativ, noi românii, deși sub opresiune, am dat o falangă de valori universale.

Aceste comparații, bazate pe realitate, indică o interesantă inferioritate a poporului svăbesc.

Resurrecție hitlerista

Astăzi, svabii se trezesc că sunt de origine germană. Hitlerismul, credința rezurecției germane, are un puternic ecou și în Banat.

De unde până mai eri, svabul nu știa de ce naționalitate este, acum, își propoțește urechea atent, în undele sonore dela Berlin, ascultă și citește tot ce spune Führerul.

În sufletul svabilor noștri s'a petrecut o transformare profundă. Visează Așteaptă. Nădăjduiesc. Ba uneori, au îndrăsneli cari, ne miră.

Intellectualii, bărbați, îmbracă azi pantalonii negri scurți și ciorapi albi, iar femeile revin la strămoșescul „tracht”. E dreptul lor să se îmbrace cum vor, — și nu e justificată nici o critică. Noi, înșine, ne îmbrăcam, în vremuri mult mai turburi și mai grele, portul strămoșesc.

În fața acestei treziri, care reabilitează trecutul politic al svabilor, noi, pe lângă sentimentul cavaleresc al admirației, va trebui să fim cu ochii atenți, ca să nu se treacă dincolo de ceea ce e permis.

PUȚINA MUZICĂ

Suntem în raporturi normale cu Germania și pot veni la noi oricând excursioniști. Ceeace se și întâmplă. Se întâmplă însă de o vreme incoaci și unele excursii, a căror semnificație nu poate scăpa unui ochiu cât de cât atent.

Hegemonia economică

Ceeace trebuie însă să ne îngrijoreze cu adevărat, sunt năzuințele, eforturile svabilor, de a fonda sau a acapara întreprinderi industriale și comerciale.

În urma unei firești depresiuni morale, și ca o consecință inerentă a prigonirilor, evreei, caută preventiv, să se pună la adăpost de orice surpriză, vânzându-și întreprinderile, casele etc. Cu toate opunerile și sfaturile Comunităților religioase și politice evreești, cei mai prudenți, lichidează, cu nădejdea sau poate chiar și cu siguranța că vor găsi un pla-

sament mai rentabil în alte părți.

Departa de a ne interesa combinațiile evreești și departa de a fi vinovați, ca popor, de această depresiune a lor, — pe noi ne preocupă, cine le ia locul.

Și din actele de carte fundamentală, reiese că evreei vind și svabii cumpără. Ciudată lichidare. Cele două rase, cari par a se exclude pe plan politic european, în Banat încheie tranzacții, în bună pace și înțelegeri. Aproape că nu ne vine a crede — și totuși așa este.

(Continuare în pag. IV-a)

Rățiunea acestor colonizări, refuzăm să credem că a fost numai și numai de ordin demografic. Viena, n'a favorizat de dragul populației regiunilor pretinse pustii translația populației germane. Și aceasta ni-o motivează atâtea, împrejurări.

Istoria ne spune că au fost colonizați svabii chiar și în regiuni unde trăiau românii în masse compacte — și că acești băștinași au fost siliți să semute în alte părți, bineînțeles mai sărace, mai accidentate.

În monografia comunei Sănandrei de exemplu — găsim această evacuare a populației românești, care plecând, a fondat Hodoniul.

Sub domnia aceleiaș Impărătese se formează două regimente, anume cel ilir-valahic cu sediul la Biserica-Albă, și cel germano-banatic cu sediul la Panciova. Astfel iau ființă așa numitele confini militare grănicerești, strajă permanentă împotriva turcilor.

Tot Români, sunt aceia cari se luptă și mor pentru a asigura pacea și prosperitatea în interior.

Svabii își trăiesc viața lor de favorizați, primind din partea stăpânirii toate ajutoarele, tot inventarul de care are nevoie o gospodărie agricolă.

Răsfoind arhivele, am dat de urma unor procese de pe aceste vremuri, în care coloniștii se plângeau, că statul mai are să le dea, conform angajamentului, atâtea pisici și câini. Ceeace înseamnă cât de minuțios și de temeinic era organizată această colonizare, încât și pisica era inventariată printre obligațiile statului față de acești venetici favorizați.

Și când ne gândim, comparând nenumăratele greutăți ale începutului, cu cari luptă încă și astăzi bietii improprimariți ai reformei noastre agrare, neam din neamul nostru . . .

Dealtfel altă preocupare, altă menire decât cea materialistă-economică, această minoritate n'a avut, n'a dovedit.

Complăcându-se ca tampon, atunci când trebuiau pauperizate satele românești și dominate politicește, svabii au fost întotdeauna beneficiarii autogonismelor dintre noi și Unguri.

Aliați ai Ungurilor, ei au sporit puterea agresivă a acestora, cu concursul sârbilor chiar când, din prilejul celui faimos și tot atât de injust „Unio-trionatorum” — Români au fost considerați în afara drepturilor cetățenești ale fostei monarhii austro-ungare.

DUPA 200 DE ANI

Schimbându-se harta Europei la Trianon, svabii din Banat, sunt nevoiți să devină minoritate în statul de drept al acelora cari erau considerați ca în afară de drept.

Decât, n'au avut ce să regrete în noua ordine a lucrurilor, România, a devenit, prin libertățile acordate minorităților ei, o patrie în care svabii s'au simțit ca la dânsii acasă.

Remorcați electoralicește, de diferitele partide politice românești, svabii au navigat când la stânga, când la dreapta, după vremuri și împrejurări, cantitate electorală, gata de vânzare și întotdeauna bine cumpărată. În acest joc, ei reușeau să pătrundă în parlament, reprezentanți fiind, în același timp și în locurile de conducere ale Municipiilor și județelor

În „Mein Kampf”, cartea-program a misiunii d-sale, d. Hitler, fixează odată cu scopurile poporului german, limitele nădăjduite expansiunii acestuia, exprimându-se vizionar: Copacul poporului german își întinde ramurile până la Marea Neagră . . .

Iată, un orizont cât mai larg deschis năzuințelor pangermaniste. Predecesorii Führerului i-au dat cunoscut denumirea de „Drang nach Osten.”

Din prisosul de populație, istoria acestui popor, a promovat acoel „Völkerwanderung”, de infiltrație sub formă de coloni, în întreaga Europă. În acest pământ atât de abil, țesut, — s'a împletit un ideal de dominație, care, se pare că și-a atins, în zilele noastre culmea.

Anschluss-ul, nu are numai o semnificație națională germană, de unitate, o împlinire sentimentală a unei întregiri a aceluiaș popor, — ci, dincolo de această fațadă istorică, au manevrat aceleași interese strategice economice și militare, Viena, fiind înadavăr cheia Europei Centrale.

Prinsă în clește, Cehoslovacia trebuia să cadă.

Astăzi, e Danzigul la rând. Pe noi însă, în cadrul acestui articol, ne interesează problema svabilor și ca atare direcția sud-estică a penetrațiunii germane.

BANATUL, PĂMÂNTUL FAGĂDUINȚII

Povestea așezării svabilor pe meleagurile noastre, pare simplă și cunoscută.

Colonizarea svabilor în Banat, începând încă de pe vremea Contelui Mercozy (1720) francez în slujba Habsburgilor, latin, deci ca și înaintașul său Prințul Eugen de Savoia. Vin astfel, întâii emigranți din Alsacia, Lorena, Bavaria, Luxemburg și Tirol.

Dar adevărata colonizare, se face pe vremea Mariei Teresia, când peste 25.000 de suflete sunt răspândite în cele mai fertile regiuni bănățene.

Divide et impera

Pe blazonul nevăzut al puterii habsburgice, era înscrisă, deviza „divide et impera”, urmată întocmai, de toate capetele încoronate ale acestei Case Imperiale.

Rostul infiltrațiilor sub formă de coloniști, promovate de habsburgi, urmează firese acestei devize. Svabii au avut de îndeplinit, prin înrădăcinarea lor pe aceste meleaguri, o misiune politică, nu din o cunoștință proprie, ci ca masă de manevră, în balanța echilibrărilor de conflicte și interese de suprafață din Banatul ravnit pe atunci deopotrivă de Turci, de Unguri și de Austrieci. Elementul autohton, însă, nu oferia nici garanții nici prize intereselor Vienei. Habsburgii nu aveau în români bănățeni, baze de susținere a intereselor lor. Înființarea Regimentelor grănicerești, asigurarea de bunuri și libertăți milițiilor din grăntă, justfiă considerațiile noastre, căutarea de puncte de rezam în părghia politică din Banatul care însemna, cheia sudestică a Europei.

Svabii, aveau în aceste împrejurări, un rol de contraponder, — santinelă avansată a intereselor germane, în expansiunea lor spre Orient. Masă inertă fără izbucniri în istorie, svabii, au avut un singur ideal în cele două secole de viață colonă: idealul materialist, al unei stări economice.

Înadavăr, sub ocrotirea vulturului bicfal, svabii își adăncesc rădăcinile în solul fertil al Banatului, atingând un nivel de viață și de bunăstare materială mult urcat față de al tuturor neamurilor convenționale.

Resurrecție națională și hegemonie economică

Continuare din pag. III-a.)

În fața combinațiilor comerciale, chestiunile de ordin politic, trec, precum se vede, pe plan secundar. Banul, cică, n'are miros și în speță, n'are rassă.

Oricum ar fi, problema fluctuației bunurilor, trecerea întreprinderilor evrești în mâinile șvabilor, trebuie să ne sesizeze. Aceasta cu atât mai mult, cu cât, cunoaștem atât reperele cât și obiectivele finale ale efortului economic șvabesc: se urmărește, zi cu zi, pas cu pas hegemonia economică șvabească.

Germani cumpărați numai marfă germană

Pe hârtia ambalaj a firmelor germane, stă scris: „Deutsche, kaufet deutsche Ware!” Un îndemn, devenit poruncă pentru șvabi, cari știu ce e disciplina și solidaritatea.

Șvabul nu calcă pragul prăvăliei străinului, indiferent dacă acesta e evreu, ungur sau român.

De aproape trei ani de zile, pe piața Timișorii, comerțul german s'a organizat după un plan riguros. Au răsărit ca din pământ tot felul de prăvălii, încât șvabii nu sunt avizați la marfă străină.

Politica acestei dezvoltări, urmărește o concurență serioasă, întâi și întâi față de evrei.

Șvabii fac ce fac și își deschid prăvăliile acolo, unde pot da o lovitură comerțului evreiesc. Bineînțeles că, unde se poate, dau lovitura și altor neamuri. Nu suntem deci, nici noi cruțați!

Această boicotare a comerțului românesc, nu poate să nu ne sesizeze, să nu ne deschidă ochii.

VULTURUL GERMAN

Așa numita „Farmacie orășenească”, știm că s'a mutat, recent, în colțul opus. Prea bine. Decât, odată cu această mutare, a răsărit în acest colț, un vultur, aidoma cu cel care simbolizează azi, avânturile celui de al III-lea Reich.

E simbolică această mică și inofensivă îndrăzneală. Inadevăr, casa aceea e proprietate șvabească. Singurul român un brutar, l-a fost denunțată chiria. În localul lui se va muta o prăvălie germană de încălzăminte.

Concluzii

O întâie și firească concluzie: le merge bine șvabilor la noi. Cu toate acestea însă, visează nostalgic, la acel „Mutterland” care îi ține atât de bine în evidență.

Bunăstarea economică a șvabilor, efortul lor de hegemonie economică, puse în slujba deșteptării conștiinței lor naționale, pun problema însăși a coeficientului de presiune germană în România. Și iată de ce. Privind harta Europei, în un drum dela Viena la Budapesta și până la Timișoara, infiltrațiile germane, nu sunt simple accidente istorice, ci indică precis, căile expansiunii lor spre Răsărit. Citind o hartă germană, se vede impresionant, sinceritatea cu care nemții își reperează pozițiile cucerite. Aceasta după numele ce-l dau orașelor. În Ungaria de exemplu infiltrațiunile germane dau părților vestice, aspectul unei zone germane. Dealtfel însuși atașamentul Ungariei față de Berlin, arată cât de prizonieră e această țară în sfera de influență și de interes a colonului german. Imixtiunea germană până și în conducerea statului, evidențiază o vasalitate, care mai de vreme sau mai târziu se va transforma în anexiune. Pusta maghiară, e un minunat grănar pentru nemți și în același timp, deuseu sigur al produselor industriei germane.

Ciorapii albi, cari vedem că se înmulțesc și pe străzile metropolei noastre, au

MEDIU GERMAN

Școlile șvabești în frunte cu „Banația” au o bază a lor, specifică: mediul german. Acest mediu e asigurat prin internatele lor, unde de mici se cresc în un anumit spirit.

Internatul înlocuiește familia, națiunea, societatea și pe profesor chiar.

Internatul, e noul cămin al elevului, la pragul căruia încetează orice control dinafară. Liceele, școlile, pot fi supravegheate oficial, — internatele însă, nu.

„Banația” își adăogă an de an, câte o aripă, amplificându-și ca atare rosturile.

PUTEREA ECONOMICA A ȘVABILOR: COOPERATIVELE

Fundamentul moral al prosperității materiale a șvabilor, am spus că e disciplina și solidaritatea.

Baza concretă a acestei prosperități însă, e cooperarea.

Cooperarea, e o instituție economică, minunată, cu condiția însă, ca să se rezeime pe trei stâlpi egal de importanți: Capitalul moral; încredere și corectitudine, — capitalul material; produse și banii — și al treilea stâlp e deuseul, piața de desfacere

Șvabii din Banat, satisfac tuturor acestor trei condiții. Conducătorii cooperativeelor șvabești știu să fie corecți, gestionari, sunt cinstiți față de comunitatea lor. Au apoi, cele mai fertile regiuni agricole, deci izvorul de bunăstare e bogat. Și, atât Timișoara, ca piață de desfacere imediată, cât și străinătatea, în deosebi Germania, le asigură deusee optime.

Astfel, șvabii bine organizați în cooperative prospere, au reușit să dețină așazicănd trustul untului și al laptelui.

În Sindicatul exportatorilor de animale, cooperativele șvabești fiind membri, obțin cote urcate de export. Exportul de porci, e în majoritate în mâna șvabilor.

Cooperativele șvabești însă, fac comerț și cu cereale. Moara Prochaska, e artera principală a acestei ramuri comerciale.

Șvabii deși, reușesc să-și valorifice produsele, eliminând intermediarii și beneficiind direct, de toate avantajile exportului.

un tâlc, dincolo de specificul lor etnografic.

TALCUL RENEGĂRILOR ȘVABEȘTI

Mulți șvabi, s'au seriat în coloanele renegăților. Mulți au devenit unguri.

Inadevăr, Ungaria a răsplătit deopotrivă de bine trădarea și renegarea acelora cari l-au devenit astfel zeloși fii adoptivi, mai apoi, mai șovini chiar decât cei de sânge.

Decât, șvabii s'au aruncat în brațele ungurești, în un tâlc, abia astăzi vizibil și înțeles. Ei au avut rolul calului troian.

Căci, iată, un Eckhardt, Imrédy, etc. au ajuns să decidă în fond, soarta Ungariei. Apoi, acțiunea d-lui dr. Basch, e tot atât de semnificativă.

DATORIA NOASTRA

O elementară datorie, este pentru noi, să respectăm sentimentele — bineînțeles numai în sfera lor de loialitate față de stat — ale fiecărei minorități. Să le asigurăm cadre de progres și libertate, până la limitele când acestea nu le depășesc pe ale noastre.

Acestea, ca o primă datorie față de minorități.

Suprema datorie însă, o avem față de noi înșine.

Ofensivă șvabești de a cuceri și de a-și consolida noui și noui poziții în comerțul local, cât și în raporturile comer-

Constituirea consiliului Pedagogic al Ținutului Timiș

In urma măsurilor bune, luate de guvern, frecvența școlară a crescut cu 11-12 la sută

Timișoara, 3. — Eri, Miercuri 2 crt., s'a ținut la rezidența regală a ținutului Timiș, sub prezidenția d-lui secretar general dr. Gh. Ciupe, ședința de constituire a consiliului pedagogic al ținutului.

La ședință au mai participat d-nii: col. Virgil Popovici, prefect al județului Timiș-Torontal; col. Panait Boitan, prefect al județului Severin; col. Constantin Bengliu, prefect al județului Hunedoara; col. Pavel Seracin, prefect al județului Caraș; col. Dumitru Stinghe, prefect al județului Arad; profesor Constantin Nedelcu, comandantul Străzii Țării din ținutul Timiș; Patrachie Râmneanu, președintele asociației învățătorilor; Pavel Jumanca, inspector general al învățământului primar; ing. N. Popescu, inspector agricol; maior Brădețeanu, inspector P. P.; lt. col. Botez, sub-inspector P. P.; dr. Iosif Pod, subinspector sanitar și dr. Munteanu din partea serviciului cultural al ținutului Timiș.

CONSTITUIREA CONSILIULUI

D. dr. Gheorghe Ciupe, secretar general al ținutului, deschizând ședința, face o expunere asupra noii legi a învățământului primar, iar d. dr. Iosif Mureșanu, subdirector al serviciului cultural, secretar de ședință, dă citire compunerii consiliului pedagogic din ținutul Timiș, care, în conformitate cu legea, este următorul: dr. Alexandru Marta, rezident regal al ținutului Timiș; col. Constantin Bengliu, prefect al județului Hunedoara; col. Pavel Seracin, prefect al județului Caraș; col. Dumitru Stinghe, prefect al județului Arad; col. Panait Boitan, prefect al județului Severin; Sabin Evtimianu, inspector general șef al școlărilor din ținutul Timiș; Pavel Jumanca, inspector general al învățământului primar; prof. Constantin Nedelcu, comandant al Străzii Țării din ținutul Timiș; prof. Traian Topliceanu, din partea Serviciului Social; lt. col. Constantin Botez, aj. insp. P. P.; dr. N. Buteanu, inspector al serviciului sanitar; ing. N. Popescu, inspector general agricol; Gh. Botez, din partea ministerului muncii; Janetta Pițu, directoare a școlăii normale de fete din Lugoj; prof. Ion Stoica dela școala normală de băieți din Deva; proto-pop dr. P. Țiuera, din partea clerului; Patrachie Râmneanu, din partea asociației învățătorilor și inv. Iosif Bogdan, director al școlăii de băieți nr. 6 din Timișoara-Elisabetin.

Între școală teoretică și cea practică

D. Pavel Jumanca, inspector general al învățământului primar din ținut dă citire unui raport, în legătură cu noua lege a învățământului primar și în legătură cu consiliile pedagogice înființate prin această lege. D-sa arată că școala trecutului a fost mai mult teoretică, iar școala nouă pune învățământul pe baze

ciale ale statului nostru cu străinătatea, să le opunem hotărâta și dreapta noastră concurență.

E datorія mai marilor noștri să se sesizeze, și să examineze și să aprofundeze cu toată serioșitatea și competența, aceste probleme. Până, acum, am fost, durere, oarecum absenți sau neputincioși față de eforturile altora.

E timpul oportun, e ora a 12-a, în care trebuie să facem tot posibilul, cu sacrificii chiar, pentru a nu pierde pe plan economic, această Metropolă, această provincie chiar.

Căci, din toate mâinile, putem recupera, dar bunurile odată intrate în mâini șvabești, ale lor rămân pentru totdeauna.

Deaceea, suntem pentru înființarea unui credit, anume destinat cumpărării de case, loturi, prăvălii, fabrici etc., cari

practice. Legea nouă a învățământului primar, prin îndatoririle pe cari le impune consiliilor pedagogice ce funcționează pe lângă ținut și județe, accentuează mai mult caracterul practic al școlii primare, tinzând a face din ea un organ viu.

Continuând, d. inspector general Jumanca vorbește de problema localurilor de întreținere acestora și de înzestrarea lor cu material didactic și cu mobilier utilizat și adevărat trebuințele școlărilor.

Frecvența școlară în creștere

Din raportul d-lui inspector general Pavel Jumanca reese că, în urma măsurilor luate de stat, frecvența școlară primare a crescut cu 11—12 la sută față de trecut. D-sa vorbește apoi de problema cantinelor și a farmaciilor școlare precum și de alte probleme practice desprinse din noua lege a învățământului primar, sau din observațiile ce se făcuseră în legătură cu școala noastră.

Alte probleme

După raportul amănunțit și documentat al d-lui inspector general Pavel Jumanca, d. secretar general dr. Gh. Ciupe deschide discuția asupra acestui raport.

La discuții au participat d-nii: col. C. Bengliu, col. D. Stinghe, col. P. Botez, Patrachie Râmneanu, col. P. Seracin și dr. Iosif Pod.

În legătură cu cantinele școlare, col. D. Stinghe a arătat că la Arad organizarea și întreținerea acestora și-a asumat-o filiala locală a societății „Principele Mircea”. În general, accentul discuțiilor s'a pus pe această chestiune a cantinelor școlare, pentru că s'a observat mulți dintre părinți — chiar dintre cei cu bună stare — din neglijență, sau din alte motive, își trimit dimineața copiii cursuri fără a le da ceva de mâncare. Chestiunea aceasta e și mai gravă în ominele sărace din părțile muntoase ale ținutului, unde, din cauza sărăciei celor mai mulți părinți, cantina școlară este necesitate de neînălțurat.

S'a mai discutat apoi chestiunea localurilor fostelor școli confesionale — din cauza cărora în multe sate se ivesc conflicte între dascăli și preoți — precum și chestiunea învățământului primar din satele crașovenesti din județul Caraș unde, cu toate că populația dorește să instruiască copii la școala română a statului, aceștia sunt instruiți de dascăli sârbi, cari funcționează la noi în baconvenției școlare româno-juoslavice. Sutația este identică la șocății dela Băcaș și la bulgarii din Vinga: deși nișii nu doresc învățământ în limba șvabească, acest învățământ li se impune în numele convenției, prin abuz din partea sârbilor, împotriva cărora, atât c șovenii cât și șocății și bulgarii, ocrotirea statului român.

sunt de vânzare. Acest credit poate fi realizat, prin contribuția statului, printr-o contribuția băncilor populare și particulare, românești, cât și prin un imprumut intern românesc, sau prin subscripții de acțiuni.

Timp prea mult de gândit și tergiversat nu avem.

C. MIU-LERCA

Pentru logodiți!

Mobile, articole de porțelanuri și de sticlărie, ieftin la

**L. Schmidt
n. Schuster**

Timișoara I., Strada Lovinici 3.

Mari concentrări pentru instrucție la 15 August

In vederea marilor concentrări pentru instrucția militară a trupe și a ofițerilor de rezervă, cari vor avea loc începând cu ziua de 15 August, Ministerul de Războiu face cunoscut următorul:

COMUNICAT.

Personalul dela vatră — ofițeri, subofițeri și trupă care posedă:

1. ordine de chemare urgentă de culoare galbenă cu două stele și purtând:

stampila A. T. 1,
sau stampila B. T. 1,
sau stampila C. S. 1,
sau stampila C. T. 1,
sau stampila D. T. 1.

Sunt concentrați pentru instrucție pe data de 15 August 1939 și urmează a se prezenta la unitățile și în garnizoanele prevăzute în ordinele de chemare, indiferent dacă au mai făcut sau nu vre-o concentrare în

acest an sau au căpătat vre-o amănare sau dispensă de concentrare.

2. Sunt deasemenea concentrați pentru instrucție și urmează a se prezenta la unități pe același dată și cei care posedă ordine de chemare urgentă de culoare galbenă cu patru stele și purtând: stampila D. U. 1.

3. Deasemenea sunt concentrați pentru instrucție și urmează a se prezenta la unități pe același dată și cei care posedă ordine de chemare urgentă de culoare galbenă cu patru stele și purtând: stampila A. U. 1.

Ofițerii, subofițerii și trupa dela vatră care urmează a se prezenta, se vor conforma instrucțiunilor scrise pe contra pagina ordinului de chemare.

Cei care nu se vor prezenta la unitățile lor în termenul prevăzut în ordinele de chemare, vor fi trimiși în judecată conform Codului Justiției Militare.

Dobrogea, pământ românesc

Principiile care au călăuzit pe bărbății de stat semnatari ai păcii dela Versailles, au fost două și anume: aceea al naționalităților, delimitând prin hotare convenționale întinderea lor și pe acela al drepturilor cosființite de istorie. Dintre tot ce s'a întâmplat până acum în lume, aceste două mari principii care au stat la baza așezării unei noi ordini între popoare, sunt cele mai echitabile și cele care slujesc cu mai multă dreptate adevărul și justiția.

Plecând dela această bază de discuție, România s'a simțit din primul moment stăpână absolută asupra teritoriilor care au fost în decursul vremurilor sub conducerea voievozilor noștri și care erau și locuite în unanimitate de populație băstinașă românească.

Și dacă prin statistice contrafăcute, se pune astăzi în discuție numărul populației românești în anumite provincii, nimeni nu îndrăznește să spună că noi nu suntem moștenitori adevărați, autentici, ai vechei stăpâniri romane depe aceste meleaguri. Căci mărturiile istorice, acele urme ale vechei civilizații latine, care a împrumutat urgia vremurilor, desgropate și readuse la lumină, dovedesc tuturor că aci, pe acest pământ pe care îl avem sub pază, a dăinuit una din-

tre cele mai splendide stăpâniri ale lumii.

Deopotrivă în Dobrogea ca și în Ardeal, în Bucovina ca și în Banat, urmele romane ies azi la suprafață, constituind argumente de nedoborât pentru dreptatea cauzei noastre.

Acest pământ este presărat cu cele mai elocvente, mai pline de adevăr istoric, urme ale vechei stăpâniri romane.

Deunăzi au fost inaugurate cu osebită solemnitate, săpăturile de scoatere la lumină a vechei cetăți Abridgeus. Și în cuvântarea pe care a rostit-o cu acest prilej d. rezident regal N. Ottescu a spus că: „acest pământ ascunde sufletul roman care a renăscut pe aceste meleaguri, sufletul acela aprig, constructiv, mândru și organizator pe cari noi urmașii lui îl integrăm în conștiința latinității noastre vigilențe, hotărâte și neînduplecate față de toți câți răvnesc hotarele noastre.”

Dovada pe care o fac relicvele romane scoase la iveală, asupra latinității noastre, continuată prin stăpânirile periodice ale domnitorilor români, constituiesc argumentele cele mai puternice pentru ca să putem spune tuturor ca: Dobrogea este pământ românesc.

Noui cursuri de apărare pasivă

Cine sunt obligați să participe?

Timișoara, 3. — Se știe că potrivit dispozițiilor legii Apărării Antiaerene (art. 8) nimeni nu poate activa în apărarea pasivă dacă n'a urmat un curs de specializare sau inițiere. Ori, la cursurile organizate până în prezent în localitate, nu toate întreprinderile și stabilimentele industriale și-au trimis întreg personalul necesar încadrării în formațiunile de apărare pasivă. Astfel că, Centrul industrial de apărare pasivă, al cărui șef este d. ing. Liviu Faur, se vede în situația de-a organiza noi cursuri de informare.

In acest scop s'a trimis o adresă tuturor întreprinderilor prin care li se cere să se confirme legii, cursurile urmând a se deschide în curând.

Inscrierile se fac la Serviciul de Apărare pasivă al Ținutului (M. O. N. T.) de unde se pot lua și toate informațiunile dorite și unde trebuie să se depună recipisa despre plata sumei de 200 lei de fiecare participant, sumă care se va achita la Administrația financiară pe seama Serviciului M. O. N. T., drept taxă de participare la curs.

Deasemenea se va dispune: 2 fotografii ai o cerere timbrată cu un tablou al par-

ticipanților, specificându-se: numele și pronumele participantului, ocupațiunea, naționalitatea, originea etnică, numărul carnetului de înscriere la Biroul populației, domiciliul, localitatea și în ce direcție a activa sau dorește a activa în domeniul apărării pasive.

La aceste cursuri vor lua parte: șefii întreprinderilor, membrii consiliilor de administrație, personalul administrativ chemat a activa, fie chiar indirect ajutând formațiunile de A. P. acolo unde sunt, exceptându-se șefii de A. P. sau șefii de echipe ai formațiunilor de apărare pasivă cari au urmat sau vor urma cursuri mai dezvoltate. Deasemenea nici meseriașii sau muncitorii cari vor fi instruiți în fabrici de șefii A. P. în cadrul erei săptămânale.

Fiecare participant va trebui să aibe asupra sa: carnetul de indentitate, masca de gaze, un pachetel de vată și 100 gr. alcool.

Se atrage atențiunea ca fiecare stabiliment industrial să se pună în curent cu legea Apărării Antiaerene a Teritoriului, în special cu cele prevăzute la art. 7—8 și 63 litera a.

„Anglia este gata pentru orice eventualitate”

Sefii opoziției au cerut ca Parlamentul să nu ia vacanță decât până la 21 August

Germania a masat dealungul graniței poloneze numeroase trupe

Londra, 4 (Rador). — In sedința de ieri a Camerii Comunelor d. Chamberlain, prezentând moțiunea pe care Camera urmează s'o ia în desbatere azi, și prin care hotărăște ca Parlamentul să ia vacanță până în ziua de 3 Octomvrie — afara bine înțeles dacă interesul public nu va cere o convocare mai de vreme — a subliniat, că — „Țara este gata pentru orice eventualitate.”

Guvernul va convoca Parlamentul înainte de 3 Octomvrie dacă va socoti că este cazul. Două sunt motivele care ar putea să determine o asemenea convocare: dacă guvernul va socoti că are nevoie de noi legi și dacă guvernul ar dori să obțină aprobarea Parlamentului pentru unele masuri luate sau pe punctul de a fi luate pentru a se face față unor evenimente neașteptate.

Deputatul Greenwood (laburist) a prezentat un amendament prin care cere ca Parlamentul să ia vacanță numai până la 21 August. Situația internațională cere o deosebită atenție și guvernul nu trebuie lăsat să ia decizii fără posibilitatea de control a Parlamentului. Țin să protestez — a spus Greenwood — cu țările contra încercării guvernului de a se scăpa de Parlament tocmai în aceste săptămâni de criză cari sunt poate mai grave decât toate prin cari am trecut. Poporul britanic nu tremură de frică. Știind încă că Parlamentul și-ar relua lucrările peste trei săptămâni, el s'ar simți mai întărit în spirit și mai plin de încredere.

Dl. Churchill sprijină amendamentul lui Greenwood subliniind că națiunea se simte mai în siguranță atunci când Parlamentul este în sesiune. „Ași vrea să știu cine se mai îndoieste că săptămânile ce vin, vor fi o supremă încercare dacă nu a armelor, atunci de sigur a puterii de rezistență. Ar fi dezastruos, patetic și rusinos ca în aceste împrejurări Camera Comunelor să renunțe de a mai fi un factor activ. Convocarea Parlamentului înainte de terminarea vacanței ar însemna că ne aflăm într'o situație cât se poate de gravă pentru că flota este mobilizată de pe acum. Toată lumea ar socoti că s'a întâmplat ceva care ne-a pus la fața unei hotărâri supreme”.

Situația din Europa este cu mult mai serioasă ca acum un an. Germania are sub arme un foarte mare număr de soldați. Dealungul graniței poloneze sunt masate trupe numeroase.

PARLAMENTUL ENGLEZ NU VA LUCRA PANĂ LA 3 OCTOMBRIE

LONDRA, 4. (Rador). Reluându-se dezbaterile la moțiunea închiderii sesiunii parlamentare până la 3 Octombrie, dl. Chamberlain a pus chestiunea de încredere. După o replică a primului ministru în care a subliniat că amendamentul opoziției este complet lipsit de temelie logic, s'a pus la vot amendamentul lui Greenwood, care a fost respins cu 250 voturi contra 132.

Moțiunea guvernului prin care parlamentul ia vacanță până la 3 Octombrie, a fost adoptată cu 245 voturi contra 129.

„Români, cunoașteți-vă, țara!”

Expoziția de fotografii organizată de subsecretariatul de stat al propagandei

Organizand cunoașterea cât mai deplină în străinătate a noui Români, Subsecretariatul de Stat al Propagandei dirijează în același timp, acțiunea pentru cunoașterea țării în propriile ei hotare.

Astfel, în sala de expoziții din Str. Wilson 8, Subsecretariatul de Stat al Propagandei a deschis o expoziție de fotografii de turism, menită să servească drept îndreptar de călătorie aceluia care se pregătesc să plece în lunile de vară.

Cele peste 100 de fotografii expuse prezintă cercetătorului toată frumusețea atât de bogată și de variată a pământului românesc.

Un panou închinat Mărei oferă într'o bogată frescă splendoarea Balcicului, eleganța Mamaei, frumusețea întregului litoral al Mării Negre, ale cărui plaje nu-și găsesc nicăeri pereche în această parte a Europei.

Un alt panou încăpător este destinat stațiunilor balneoclimatice. Hotelurile, instalațiile de cură, frumusețea așezării tuturor acestor comori care sunt: Băile Herculane, Vatra-Dornei, Slănicul-Moldova etc., sunt prezentate în fotografii reusite și sugestive.

Munții României, cu nesfârșitele lor posibilități de turism, cu marea sălbătecă a priveliștilor, cu poezia lacurilor, ascunse între creste de stâncă, ne sunt înfățișați în toată frumusețea lor.

Dela Cazane, acolo unde Dunărea străbate adânc prin stâncă pentru a pătrunde în șesul Olteniei, și până la miraculoasa Deltă, priveliștile fluviului se răsfață pe întinderea unui alt panou.

Rămâne un larg spațiu ocupat de fotografii, în care trăește, cu toate încântările lui, pitorescul românesc, privit în eleganța domoală a dealurilor însoțite sau în tipurile caracteristice ale țărănilor.

Intre toate aceste frumuseți, șosele modernizate, de turism automobilistic, fac legătura ușoară și sigură.

Acum, în acest anotimp al marilor plecări, nici că se putea mai nimeri prilej pentru a arăta aceluia care ezită între incertitudini, că România posedă pe întinsul ei stațiuni de cură și comori turistice de cel mai mare preț.

Fiecare va găsi în expoziția Subsecretariatului de Stat al Propagandei o sugestie, o îndrumare, un îndemn.

Comitetul Școlar de Construcție Pesac.
No. 67/1939.

PUBLICAȚIE DE LICITAȚIE.

Se aduce la cunoștință celor interesați, că în ziua de 24 August 1939 orele 10 a. m. se va ține în localul Primăriei comunale Pesac, licitație publică cu oferte închise și sigilate, pentru continuarea lucrărilor de construcție, la Școala Primară de Stat din Pesac.

Licitația se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 88—110 din L. C. P. și cu normele publicate în Monitorul Oficial No. 127/1931.

Condițiunile de licitație, devizul și caietul de sarcini se pot vedea zilnic la Biroul Comitetului Școlar Județean din Timișoara, Palatul Bega.

Concurenții vor depune garanție de 5% din valoarea lucrării care conform devizului se cifrează la 550.000 lei, în numerar sau în efecte de Stat.

In caz că prima licitație va rămâne fără rezultat, se va ține a doua licitație în ziua de 4 Septembrie 1939 la același ora în același local și în același condițiuni.

Pesac, la 1 August 1939.

Președinte: Antonu Lațla.

Secretar: Eftem Brindea, dir. șc.

Cronica Lugojului

INCENDIU

Lugoj, 4. — Azi, pe la orele 11 dimineața, din cauze necunoscute s'a aprins grajdul birjarului Toma Gheorghina din str. Huniadi 18. Incendii putea să fie catastrofal, dacă n'ar fi sosit la timp corpul de pompieri militarizat, sub conducerea d-lui Lt. Crăciun, dată fiind condiția atmosferică: puțin vânt și o căldură caniculară.

Cauzele nu se cunosc. Pagubele se cifrează la 80.000 lei.

INTRODUCEREA CURENTULUI ALTERNATIV TRIFAZIC

Se lucrează febril pentru terminarea instalațiilor electrice necesare la introducerea curentului alternativ trifazic: console de fier în locul stâlpilor, cablu subteran, grupuri de motoare „Diesel” pentru producerea electricității. Echipele din secția de moneri, bine instruite, lucrează neîntrerupt pentru ca în toamna aceasta, cetățenii urbei noastre să se poată bucura de lumina electrică vederoasă dată prin curent alternativ.

Prețul total al lucrărilor se urcă la cca. zece milioane lei, sumă ce se acoperă din fondul de 5 milioane al întreprinderilor comunale și dintr'un împrumut de 5 milioane contract pe termen de 5 ani dela Casa de Depuneri și Consemnațiuni.

Ce este omul?

O reuniune de 8 billione de celule care nu valorează nici 1000 lei

Înima omenescă este motorul cel mai nepretențios și cu cel mai mare randament, de pe lume. Timp de 70 ani neîntrerupt pompează; trei miliarde de mișcări regulate de piston. Care e mașina care dă același randament, fără reparații?

Energia desvoltată zilnic de acest motor, care cântărește abea 300 gr. corespunde, cu forța necesară ridicării unei greutăți de 20.000 kg. la 1 m., sau cu ridicarea unui ascensor încărcat cu 200 kg. la 100 m. 11.520 litri de sânge, o jumătate de vagon cisternă, sunt presăși în 24 de ore în tot corpul.

Toate minele și artelere corpului omenesc puse cap la cap, dă o lungime de 560.000 km. În 60 de ani omul face 508 milioane de aspirații, transportând în plămâni 272.000 metri cubi de aer. În același timp, 60 de ani, sec consumă 25.000 litri de lichid, 26.500 kg. pâine, 3600 kg. carne și 6000 kg. de legume.

S'a calculat că din grăsimea unui om normal se pot face 17 kg. săpun, din fierul conținut de corp 6 cuie mici, iar cărbunele transformat în grozit e suficient pentru a da minele a 9000 creioane. Mai sunt apoi 20 linguri de sare, o găleată de var, fosforul

Lucrările de refacerea rețelei secundare au și început. Furniturile necesare, ca: motoare „Diesel”, generatoarele electrice, cablurile subterane, stațiunile de transformare etc., vor fi executate în cursul lunilor August și Septembrie.

Odată schimbat curentul electric, proprietarii vor trebui să-și schimbe motoarele de curent continuu, lămpile electrice de 1500 Volți, radio, mașini de călcat, etc., ori ce alte obiecte puse în funcție prin forța electrică produsă de curent continuu. Publicul nu trebuie să fie îngrijorat. E îndrumat să ceară toate informațiile necesare dela direcțiunea întreprinderilor comunale.

Eforturile depuse de către dl. primar Dr. Ionel Dobrin și dl. Inginer Traian Răbăgia, au atins țelul dorit. Nu vom mai fi puși în situația de a mai avea lumina electrică mizerabilă de până acum.

Asociația învățătorilor din jud. Severin, a cerut Ministerului Domeniilor, să fie împroprietărită cu un lot de casă la Băile-Herculane, pentru zidirea casei de odihnă a învățătorilor. Dl. președinte al Asociației, Ion Șoma, speră ca să obțină această împroprietărire, având avizul favorabil al d-lui Prefect Panait Boitan.

Cronica judiciară

Dela Curtea Administrativă

Timișoara, 4. — În completul dlor dr. Titus Olariu, dr. Tiberiu Haneș, și Dr. Emil Botis, Curtea Administrativă a judecat și adus următoarele hotărâri:

— **Hornării din Lugoj.** — Primăria orașului Lugoj a eliberat un regulament de hornărit prin care statua un fel de monopol în profesarea acestei meserii. Interesații făcând acțiune împotriva acestei norme elaborate și date de Primăria Lugojului, Curtea Administrativă prin sentință a anulat regulamentul cu pricina. Primăria — potrivit art. 2 din legea exploatării întreprinderilor comunale unde sunt limitativ citate serviciile care se pot reglementa, nu era în drept să reglementeze hornăritul.

— **Donație revocată.** — Primăria Municipiului Timișoara sub actuala ei conducere s'a adresat Curții locale Administrative cerând să anuleze donațiunea făcută de o fostă comisie interimară a acestui municipiu Bursei de mărfuri din Timișoara. E vorba despre lotul de casă situat pe str. I. Duca colț cu str. Pars, lângă clubul ziaristilor unde se vorbea

se poate prelucra în capetele a 80.000 de chibrituri, iar din glicerina se pot fabrica 15 kg. dinamită. Valoarea totală a tuturor acestor produse, aproape 1000 lei.

În 24 ore corpul omenesc are nevoie de cel puțin 8 ore de somn, în decursul cărora își schimbă poziția de cel puțin 35 ori. Rezistența maximă fără somn este de 84 ore. Celula roșie a sângelui trăește 10 săptămâni, deasemenea viața unui fir de păr nu e mai lungă decât 3—5 săptămâni. Barba crește cu 3 mm. pe săptămână, sau 156 mm. pe an, sau mai sugestiv, un moșneag de 80 de ani cari timp de 60 de ani s'a bărbierit, a tăiat în acest răstimp 9 metri de barbă.

Corpul omenesc în compoziția cărăuia intră apa într'o proporție de aproape 50 la sută, e compus din 222 oase și 750 mușchi de legătură, în esență este o reuniune de 8 Billione de celule diferite. Celulele roșii puse alături ar forma o bandă de 200.000 km. Oasele unui bărbat cântăresc cca. 9 kg. pe când scheletul unei femei numai 6,5 kg. Toată omenirea, toți locuitorii pământului cântăresc cca. 300 miliarde de kg. și ar încapa pe o suprafață de 550 km. pătrați socotind 3 persoane de km. pătrat.

R. G.

că e cel mai indicat loc pe care să se clădească postul timișorean de radiodifuziune.

Dat fiind că o autoritate publică nu poate face donațiuni decât în virtutea unei legi speciale, Curtea a anulat donațiunea. Din partea primăriei s'a prezentat d. dr. Aurel Pența, iar Bursa de mărfuri a fost reprezentată de d. Dr. Vichentie Morarescu

Confirmarea mandatului de arestare

al lui Bereneanțu și al celorlalți tovarăși ai săi

Timișoara, 4. — Tribunalul Timiș-Torontal, secția III-a, în completul format din dd.: Horga, președinte; Bratu, asesor și Georgescu procuror; grefier fiind d. Florescu, a confirmat mandatele de arestare no. 1999, 2001, 2002, 2003 și 2004 emise de Cabinetul I instrucție împotriva lui Bereneanțu Ioan și Gheorghe Preda Liviu, Takács Maria, Barbu Maria și Toth Elisabeta zisă Bózszy, cunoscuți cititorilor noștri din numerele anterioare ale ziarului.

SPORT

O nouă citadelă a turismului bănățean

Călăuziți de lozina „Români cunoașteți-vă țara” harnica Asociație a Ziaristilor Sportivi din Banat, a decis construirea unei cabane pe admirabilul platou de pe Muntele Semenic.

Aceasta cabană care va avea douăzeci de paturi, va deservi excelent pretențiunile amatorilor de sky și ai prietenilor naturii, cari vor putea, atât vara cât și iarna, să se recreze în cadrele minunatele regiuni ro-

mânești din aceasta parte a țării.

Inițiativa ziaristilor sportivi merită toa laudele, căci realizarea acestei inițiative seamnă o reală contribuție turismului sportului românesc.

Lucrările de construire vor începe săpă mână viitoare, astfel că noua cabană va fi la dispoziția skiorilor, chiar în sezonul ca-

Caleidoscop sportiv

— Cel mai bun jucător amator de tenis din lume, germanul G. V. Cramm a obținut cetățenia suedeză.

— Echipa hipică militară a plecat pentru a participa la concursul internațional, care va avea loc la 6—11 August, la Insterburg (Prusia Orientală).

— Concursul internațional de yale, care s'a disputat în Marea Marmara, între România și Turcia, a fost câștigat de reprezentanții noștri.

— În ultima ședință a F. R. de ciclism s'a modificat itinerarul probelor cicliste. Balcaniada ciclistică ca avea loc între 6—10 Septembrie, iar Turul României între 13 și 24 Sept. adaugându-se o subetapă de o zi: Craiova—Pitești și Pitești—Craiova.

— În cadrul zilei a IV-a a turneului internațional de polo pe apă, pentru Cupa Horthy, la Deetinchem s'au înregistrat următoarele rezultate: Italia—Franța 3:0 (1:0), Ungaria—Belgia 4:2 (2:1), Germania—Olanda 4:3. În urma acestor rezultate clasamentul se prezintă astfel:

1. Germania	4	3	1	—	15:10	7
2. Ungaria	4	3	—	1	13:6	6
3. Belgia	4	1	2	1	13:13	4
4. Italia	4	1	3	1	15:12	4
5. Olanda	4	1	—	3	12:15	2
6. Franța	3	—	1	2	6:15	1

— Antrenamentele Ripensiei au început sub conducerea lui Ciolac și Bürger.

— Matchul de box Toma Aurel și Ernest Weiss, pentru campionatul Europei la categoria cocoș, în urma hotărârii I. B. U. trebuie să se dispute până la 21 August.

— F. C. Craiova a fost învinsă de o echipă puțin cunoscută din T. Severin, Voința, cu categoricul scor de 3:1 (1:1).

— Ameza a solicitat F. R. F. A. un ajutor de 15.000 lei, pentru jucătorul Buibaș.

— În cazul că Vasile Pop nu va fi legitimat pentru U. D. R., acesta, este hotărât să abandoneze footballul.

În Cupa României până în prezent s'au înscris 52 echipe.

Judecarea litigiului Mureșul—Gloria C. F. R. a fost amânat de C. C. N. pentru vineri seara.

Campionatul Diviziei A în primăvară se va disputa în intervalul dela 25 Februarie—2 Iunie 1940. Comitetul campionatului național a stabilit următoarele date:

25 Februarie: Venus—Ameza, Juventus—Ripensia, Victoria—U. Tricolor, UDR—Carpați, Gloria cfr—Rapid, Camt—Sp. Studentesc.

3 Martie: Sp. Studentesc—Juventus, Venus—Victoria, Rapid—UDR, Ripensia—Gloria cfr, Ameza—Camt, Carpați U. Tricolor.

17 Martie: U. Tricolor—Rapid, Ju-

ventus—Ameza, Camt—Venus, Victoria—Carpați, UDR—Ripensia, Gloria cfr. Sp. Studentesc.

31 Martie: Venus—Juventus, Sp. Studentesc—UDR, Rapid—Carpați, Ripensia—U. Tricolor, Camt—Victoria, Ameza—Gloria cfr.

14 Aprilie: U. Tricolor—Sp. Studentesc, Juventus—Camt, Victoria—Rapid—Gloria cfr.—Venus, Carpați—Ripensia—U. D. R.—AMEFA.

21 Aprilie: Juventus—Victoria, Sp. Studentesc—Carpați, Venus—U. D. R.—AMEFA—U. Tricolor, Ripensia—Rapid—Camt—Gloria cfr.

28 Aprilie: Rapid—Sp. Studentesc—U. Tricolor—Venus, Gloria cfr.—Juventus, Victoria—Ripensia, Carpați—Ameza, UDR—Camt.

1 Mai: Juventus—UDR., Venus—Carpați, Sp. Studentesc—Ripensia, Gloria cfr.—Victoria, AMEFA—Rapid, Camt—U. Tricolor.

12 Mai: Rapid—Venus, U. Tricolor—Juventus, Victoria—Sp. Studentesc—Ripensia—AMEFA, Carpați—Camt—UDR—Gloria cfr.

26 Mai: Venus—Ripensia, Juventus—Carpați, UDR—Victoria, AMEFA—Sp. Studentesc, Camt—Rapid, Gloria cfr.—U. Tricolor.

2 Iunie: Rapid—Juventus, Sp. Studentesc—Venus, U. Tricolor—UDR, Carpați—Gloria cfr., Ripensia—Camt, Victoria—AMEFA.

— Ziarul de specialitate „Univers Sport” a întocmit un clasament al celor mai buni boxeuri autohtoni, văzute prisma ultimelor performante:

1. Toma Aurel.
2. Lucian Popescu.
3. Ioan Gorun.
4. Gh. Popescu.
5. Sandu Ion.
6. Vasile Șerbănescu.
7. Moți Spakov.
8. Ilie Petrescu.
9. Gh. Covaci.

Banchetul C. A. M. T.

Eri seara a avut loc, în grădina Lloy banchetul organizat de Clubul Athletic Municipal Timișoara, care a serbat această ocazie victorioasă promovării în prima divizie a fotbalului nostru.

La banchet au participat aproape două sute de persoane, între cari toate personalitățile marcante ale sportului timișorean.

În decursul banchetului a vorbit dl. avocat Fărcășanu, președintele grupării, care după ce a toastat pentru Majestatea Sa, relevat activitatea jucătorilor și a condusătorilor, cari prin munca lor au fost în stare să ridice gruparea la cea mai înaltă treaptă a fotbalului românesc.

Florăria

Ana Holub

s'a mutat la data
de 1 August 1939 în
palatul Primăriei
lângă cofetăria Hermann

INFORMAȚIUNI

Istoricul zilei

— La 5 August 1716 se da lupta dela Petruvaradin intre Austrieci și Turci. E de remarcă că însuși marele Vizir moare în această bătălie. Turcii sunt zdrobiți pe toate fronturile, dar cetatea Timișoarei mai rezistă, ea și ea să cadă după vre-o două luni.

— Deși Turcii suferă înfrângeri în 1716, pierzând chiar Timișoara, totuși el nu pot fi alungați din Banat, decât în 5 August 1789, când sunt scoși definitiv de pe plaiurile noastre Bănățene.

— În 5 August 1894, fostul președinte al consiliului de miniștri ungar, Wekerle Sándor, ține un discurs la Baia-mare în fața alegătorilor săi, în care vorbește și în chestiunea naționalității lor. Din discursul său reiese în linii generale, un fel de scuză adresată ca justificare la nedreptățile săvârșite de stăpânire, față de românii și înjghibările culturale românești, și în special se deduce o teamă, ca nu cumva alte puteri să intervină pentru șurubirea celor asupriți. După cum spune dânsul, vorbind despre desfintarea comitetului român de la Sibiu, justifică: „... pentru ca nu cumva singuratic să poată provoca în ochii nedreptăți ajutorul străinătății impotriva unor țări, care dacă în realitate ar exista, datorită noastră ar fi a le sana.” (N. S. datorii care în mentalitatea lor bolnavă n'au știut să le săvârșească).

— La 5 August 1914, începe asedierea cetății Liège care durează până la 12 ale aceleiași luni.

— Peste un an în aceiași zi (5 August 1915), Vargovia cade în mâinile Germanilor.

1) Teodor V. Păcățian „Cartea de Aur”, vol. VII., p. 682).

P. C. Miloș.

— Directorul Casei Asigurarilor Sociale, dl. Vespasian Stețiu, s'a reintors din concediu, reluând conducerea acestei instituțiuni.

— **ȘI-A FURAT TOVARAȘA DE STRAND.** Poliția a înregistrat eri reclamația d-nei Pekin Margareta, cu domiciliul în circ. III, str. Ciprian Porumbescu 98, căreia o anume Csanka Iuliana, cu care fusese împreună la strand, i-a furat ceasul. Hoața își are domiciliul în str. Mărășești 4. Cazul se cercetează.

— Pungașii de trenuri operează în jurul Timișoarei. Angajatul d-lui Teisz Francisc, din str. Fröbl 6, anume Ladislau lavorek, a căzut victima unui îndrăzneț furt, pe când venea la Timișoara, cu motorul, dela Sănnicului Mare. Vreun pungăș de trenuri, priceput în a-și alege victimile, i-a tăiat geanta cu un briciu, furându-i 8500 lei. Poliția gări Domnița Elena, unde a fost denunțat cazul, face cercetări pentru identificarea pungășilor de trenuri, cari, după cum se vede, și-au mutat terenul de operații la Timișoara.

— **I-A DISPARUT CEASUL DIN LOCUINȚA.** Femeia Ana Sosot, domiciliată în str. General Doda, a înaintat o reclamație poliției, arătând că din locuință i s'a furat un ceas de buzunar de mare preț. Se vede că hoțul a fost mulțumit cu ce-a găsit mai la îndemână.

— Sătulă de viață a încercat să-și curme zilele. O dramă simplă, obișnuită în viața localurilor interlope, s'a consumat eri noapte la orele 2.30, în faimosul restaurant „Național”, din colțul străzii I. C. Brătianu. Sătulă de viața mizeră pe care i-ar mai fi putut aduce o existență brik, de 32 ani, — deci trecută de vârstă care i-ar mai fi kutut aduce o existență ușoară, în această meserie rușinoasă, — a încercat să se sinucidă, tăindu-și arterele dela mână stângă. Proprietarul localului a chemat de urgență Salvarea, care a transportat-o cu ambulanța la sanatoriul Bega. Starea sinucigașei inspiră serioase îngrijorări.

— **FARCHESCU Liviu**, elev an I școala silvică e poftit să treacă pe la redacția noastră ca să-și ridice carnetul cfr. pierdut în oraș.

— **A murit pentru că și-a făcut avort.** Săteanca Ana Nescu, de 23 ani, dintr'o cunoscută comună timișană, Topolovăț, a încetat ieri din viață din cauza unei septicemii generale — după constatările făcute de medicul de circumscripție — ivită în urma unui avort nereușit, ce și l-a provocat înainte de aceasta cu vre-o două săptămâni. Aviz femeilor din Bănatul vestit prin natalitatea sa atâta de mică.

— **Un bătrân din Șistorovăț moare sub dărâmaturile unui tavan.** Un bătrân muncitor din Șistorovăț, David Frenț, în timp ce lucra într'o echipă de sub conducerea maestrului Teodor Juchici din Lipova, la dărâmarea unui perete al casei dr-ului Vasile Avramescu de acolo, a fost prins sub dărâmaturile unui tavan și omorât pe loc. Din ancheta întreprinsă de organele locale, s'a constatat că muncitorul, care avea 75 ani, nu s'a putut feri din calea prăbușirii, din cauza bătrânețelor.

— **Starea civilă la 3 August.** Născuți: Floarea Valeria, fca Valeriei și-a lui Petru Miculescu; Aurelia, fca Mariei și-a lui Dimitrie Pavel, c. f. r-st; Oscar Carol, fiul lui Ana și Adalbert Nicola, tâmplar și Iosef, fiul Mariei și Tiberiu Ianovics, tipograf.

— **Morți:** Marcov Maria, 39 ani; Sutean Gheorghe, 40 ani, ziuș; Petru Schädt, de 55 ani, contabil la fabrica de tutun și Ioan Hortolány, funcționar C. F. R., de 55 ani, decedat la Teremia Mare.

— **A murit în timp ce mergea cu cănepa la boltă.** În comuna Șistorovăț s'a înregistrat ieri după amiază o impresionantă nenorocire. Steanca Floarea Vancea, în timp ce mergea cu o căruță de cănepă la otopitoare din marginea satului, a murit pe neașteptate din cauze unui atac de inimă. Nenorocita era de 53 de ani.

— **Funcționari dela Casa Asigurarilor Sociale în concediu de vara.** Au plecat în concediu de vară, sau au fost concentrați următorii funcționari din serviciul Casei Asigurarilor Sociale: dr. Constantin Numianu, Belone I., Balocescu E., Tochera V., Grădinaru G., Bolvin Olga, Constantinovici Elena, Cristescu O., Parțan L., Popescu C., Tocera Elisabeta Danciu I., Oniga T. Gherasim, Malceca N., M. Borton, Gh. Șoșdeanu, Marincu M., Sayti M., Baicu Elena Tăpușan Ana, Rămneașu Iuliana, dr. Popovici Maria, Șovei Elena, Ajacki Otilia, Pitulescu Paraschiva, Matilda Blasek, Aloisa Blasek, Lucreția Vesa, Stoicu Carol, Ana Șinca, Radu Zoe Ion Acia, dr. Rațiu E., dr. N. Conrad, dr. V. Pintea dr. D. Vascan, dr. Gh. Selegean, dr. Nica Fr., I. Tăpălagă, Socineanșu Ana dr. Ștefan Șinca și Bogdan V.

— **IMPORTANT PENTRU ASIGURĂȚII BOLNAVI.** Direcțiunea Casei Asigurarilor Sociale, aduce la cunoștință asiguraților săi, că din motivul concentrării medicilor chirurgi, consultațiile de boli chirurgicale dela dispensarul din cartierul Fabrică, nu se vor ține acolo, în cursul lunei August. Toți bolnavii chirurgicali sunt invitați să se prezinte între orele 11—13 a. m. și 17—19 p. m., la dispensarele dela sedlul Casei Asigurarilor Sociale.

— **Muncitorii pensionați.** Comisia medicală de pensionări, de pe lângă Casa Asigurarilor Sociale, intrunindu-se eri, sub președinția d-lui dr. Teodor Dejeu, medicul șef al instituției, a pensionat pentru șof al invalidei urmată de boală, un număr de 12 lucrători, dela diferitele întreprinderi din oraș și județ. Iar pentru invaliditate cauzată de accidente de muncă au fost pensionați 7 lucrători.

— **Asigurați bolnavi internați în sanatoriu.** Direcțiunea Casei Asigurarilor Sociale a internat eri, în sanatoriul dr. Cosmuța din Cluj, pe un timp de 3 luni, 6 asigurați bolnavi de tuberculoză. Alți 28 de asigurați debili, au fost trimiși la sanatoriul „Solca” din Bucovina, pentru a-și reface sănătatea.

— **DL. COL. NASTURĂȘ — COMANDANTUL CERCULUI DE RECRUTARE TIMIȘ.** Dl. Lt. col. Constantin Năsturăș a fost numit comandant al Cercului de Recrutarea Timiș. În persoana acestui distins ofiter superior, Timișoara recâștigă în același timp un valoros poet și animator al vieții literare.

— **CONDUCĂTORUL OFICIULUI DE PLASARE AL STATULUI,** dl. Traian Milovan, care fusese delegat ca director al Căminului de ucenici „Marele Voevod Mihai de Alba-Iulia”, și-a reluat însărcinările la această instituție.

— **OFICIUL DE PLASARE CAUTA spre imediată angajare,** pentru societatea „Surdurul”, din com. Bulzești, județul Hunedoara: 50 lucrători pentru scos pământul, plătiți cu 25 lei de m³ de pământ. 20 lucrători pentru macadam, plătiți cu 8 lei de m³ de macadam.

— **Bătrână sinucigașă.** Sărăcia și bătrânețea sunt două lucruri cari nu pot fi înlăturate, când se întâlnesc la același om. O bătrână de 70 ani, Leopoldina Borici, văzând că nu mai are cu ce să trăiască, a încercat să-și pună capăt zilelor, eri diminașă, luând o otravă necunoscută, la locuința sa din str. Baba Dochia 4. Cu ambulanța Salvării, sinucigașa a fost transportată la spitalul de Stat, unde i s'au făcut de îndată spălături stomacale. Deși bătrâna e anemică, sunt speranțe că va scăpa cu viață.

— **Comandantul Căpitaniei portului,** Timișoara, dl. comandor Ștefan Verbiceanu a luat concediu, locul d-sale fiind ținut de secretarul căpitaniei portului.

— **Un nou tarif de muncă în portul Trancova-Caraș.** Inspectoratul general al Muncii din localitate, a fixat termen pe ziua de 18 l. c., pentru stabilirea unui nou tarif de muncă, pentru muncitorii permanenți și casele de transport din portul Trancova-Caraș. Aceasta se face la cererea muncitorilor.

— **Respectarea orariului de vară.** Am arătat în numărul de eri al ziarului că multe din stabilimentele industriale și comerciale, cât și institutiile bancare, nu respectă noul orariu de vară, publicat în deciziunea ministerială. Inspectoratul muncii, sesizat de denunțul breslei funcționarilor particulari, cât și de cele scrise de noi, a binevoit să ia primele măsuri dictate de împrejurări. Astfel, suntem rugați de Inspectoratul Muncii să atragem atențiunea directorilor de bănci și stabilimente industriale că sunt obligați a respecta noul orariu de vară, stabilit prin deciziunea ministerială și care este dela orele 7 la 14. În caz contrar, contravenienții vor fi sancționați conform prevederilor legii.

— **Camera de agricultură a județului** Timiș-Torontal, ține astăzi o importantă sesiune de comitet, în care se vor discuta diferite chestiuni în legătură cu agricultura.

— **Vacantă.** Dl. dr. Aurel Hădăna de la Curtea locală administrativă își petrece vacanță la Băile Slănicul Moldovei.

— **Examene de primire la școlile C. F. R. Timișoara.** La direcția școlilor C. F. R. Timișoara au loc, în viitorul apropiat, următoarele examene de primire: La 13 August pentru primire ca șefi de echipă de întreținere. Candidații trebuie să fie absolvenți a 7 clase primare, sau 4 clase primare și 3 clase gimnaziu teoretic, industrial etc. Ei trebuie să nu fie trecuți de 28 ani și trebuie să fie satisfăcut serviciul militar. La 15 August pentru conductori, telegrafisti, magazineri. Ca studii se cer: gimnaziu comercial sau 4 clase liceu. Candidații nu pot avea mai mult de 30 de ani și trebuie să aibă serviciul militar satisfăcut. La 3 Septembrie pentru meseriași. Vârsta între 16—18 ani. Studii recerute: gimnaziu industrial, secția metalurgic. Examenele au loc la direcția școlilor C. F. R., în Timișoara, piața Asanești 14.

— **NOUI NUMIRI DE FUNCȚIONARI LA MUNICIPIUL TIMIȘOARA.** Pe ziua de 1 August a. c. s'au mai făcut următoarele numiri de funcționari la Municipiul Timișoara: în funcțiunea de dactilografică: Elisa Ferenc. În funcțiunea de gardieni municipali: Aron Lipovan, Mihai Ardeleanu, Petru Ruja, Gheorghe Novac, Mihai Haas și Ladislau Capdebo.

— **Proprietarii de vii cari n'au făcut declarații în termen vor fi scutiți de amendă.** Am arătat, zilele trecute, că ministerul de finanțe a luat măsuri pentru impunerea pe baze noi a proprietarilor de vii și totodată pentru amendarea celor ce nu au făcut declarații de impunere în termen, ori au făcut declarații nesincere. Printr'un ordin circular nou, expedit tuturor administrațiilor financiare din țară, direcția monopolurilor a îndrumat organele fiscale să facă numai impunerea pe baze noi a proprietarilor de vii, fără a le mai aplica vreo amendă. Ordinul s'a dat în interesul sătenilor proprietari de vii.

— **CONCESIONAREA TRASEULUI DE AUTOBUSE TIMIȘOARA—OTOLEC.** În ziua de 8 August a. c., se scoate în licitație publică concesionarea exploatarea traseului de autobuse Timișoara—Freidor—Utvin—Sănmihail—Român—Sănmihail German—Bobda—Cănel—Uivar—Pustiniș—Otelec, în lungimea totală de 45.656 km. Licitația se ține la serviciul drumurilor naționale din Timișoara, unde se poate vedea caetul de sarcini și de unde se obțin orice alte informațiuni.

Mica publicitate

De inchiriat dela 1 Septembrie o casă familiară: 3 camere la stradă, anticameră bucatărie și cameră de baie, curte cu grădină, lei 2500 lunar, în Circ. III-a, Str. Arieș 12, ev. telefon 26-29.

Societatea pentru ajutoare de Inmormântare „Pietas”, Bulev. Regina Maria 21, are lipsă de următorii angajați: secretar-expert contabil cu cunoștință perfectă și a limbii germane; incasator — preferați din Elisabetin și cu puținică cauție; îngrijitor de casă.

PROFESOARA DIPLOMATĂ prepară în ore particulare limba germană, engleză, franceză, latină, greacă și română, deasemenea și stenografia română și germană. Circ. III, Bulev. Carol I. No. 7, etaj II, usa 9.

Dl. Eduard Knapp din Teremia-Mare a pierdut permisul fiscal No. 618. Aflătorii vor fi recompensați.

Citiți și răspândiți ziarul „DACIA”

Mare asortiment de prima calitate în

Rame și Blondelle

cu prețuri reduse la firma

„A U R A”

Timișoara I, Str. Eminescu 5 (Casa Scherter)

ULTIMA ORĂ

Criza din Orient

Japonezii cer încheierea imediată a alianței italo-germano-japoneze

Cionnici între Italiani și Chinezi

Tokio, 4 (Rador). — Ambasadorul Italiei la Tokio a primit un mesaj din partea comitetului japonez anti-britanic, în care se afirmă că „Anglia este inamica umanității” și se cere, în consecință, încheierea imediată a unei alianțe italo-germano-japoneze, pentru a „asigura pacea lumii.”

Intre timp campania ziarelor contra Angliei și Statelor Unite continuă cu cea mai mare violență.

Ziarele „Kokumin” și „Yemiuri” spun, între altele, că trebuie să se renunțe la

trimiterea oricărui fel de misiune în Statele Unite, deoarece denunțarea de către America a tratatului comercial cu Japonia dovedește o atitudine dușmănoasă a acestei țări față de Japonezi.

INUNDAȚIA INTRERUPE CIRCULAȚIA PE TIENSIN

Shanghai, 4 (Rador). — Apele fluviului Tientsin au rupt digurile între orașele Tientsin și Peking, inundând 150 de sate chinezești, cu o populație de peste 50.000 locuitori.

Navigația pe Tientsin este închisă.

BANDIȚI CHINEZI ARESTAȚI DE ITALIENI

Shanghai, 4 (Rador). — Reuter anunță că 26 bandiți chinezi au fost arestați Joi dimineața de pușcașii marinei italiene.

O însemnată cantitate de arme și grenade de mână a fost confiscată.

Bandiții se baricadaseră într-o școală chineză situată în afară concesiunii internaționale, dar în teritoriul sectorului încredințat apărării Italianilor.

Armata germană e gata...

Ea este mai puternică decât oricând — precizează presa Reichului

BERLIN, 4. — Agenția DNB transmite: Presa germană de ieri dimineața subliniază importanța politică a ordinilor de zi date ieri de comandanții armatelor terestre, aeriene și navale ale Reichului cu ocazia „Sărbătoarei Armatei”.

„Berliner Börsenzeitung” serie: Ord-

nele de zi arată soldaților seriozitatea epocii actuale. Dar ele dovedesc în același timp străinătății, și mai ales puterilor ce caută să încercuiască Germania, că armata germană este mai puternică decât oricând și că ea este în stare să apere Reichul în mod cert. Vitejia sol-

dului german n'a fost contestată niciodată de inamicii noștri. Armata germană reprezintă în mâna Führerului un element de prim ordin și spiritul marii tradiții a soldatului german din timpul marelui războiu asigură Germaniei succesul, făcând-o de neînving.

Interesant plan pentru ridicarea satelor prin agenți de cultură

Propunerile Camerei Agricole Ilfov

Aplicarea planului se începe în două comune

București, 4 (Rador). — La Ministerul Agriculturii a fost depus un interesant plan de ridicarea comunelor rurale. Planul aparține Camerei Agricole din Ilfov.

Intre alte puncte minimale, acest plan cuprinde: o acțiune de îmbunătățire a producției, prin pregătirea profesională a sătenilor, prin aplicarea învățămintelor tehnice și a tuturor mijloacelor moderne, cât și prin organizarea valorificării produselor agricole uniformizate de către săteni.

Pentru aplicarea acestui plan se propune înființarea în fiecare comună a unui loc sau două, de agenți de cultură, cu o leafă de 1500—2000 lei lunar, dar care să aibă o gospodărie tip, înzestrată cu tot ce trebuie, având și terenul necesar potrivit lotului mijlociu al comunei respective.

Acești agenți de cultură vor fi ajutoarele directe ale șefului acolului agricol, care cu greu ar putea străbate singur

rele directe ale șefului ocolului agricol, și suprafața de 40.000 hectare a acestor comune, date în grija sa.

Pentru experimentarea planului, Camera Agricolă Ilfov va alege două comune: Principele Mihai și Aprozi. Comuna Principele Mihai a fost aleasă având coloniști mai apti pentru ascultarea sfaturilor, iar Aprozi pentru că este mai aproape de Ocolul Budești, de supravegherea continuă și a agronomului.

Di Abetz se adresează justiției franceze considerându-se defăimat de d. de Kerillis

Paris, 4 (Rador). — Ambasada germană publică următorul comunicat:

„Mai multe ziare parisiene au publicat o informație din Berlin, afirmând că cetățeanul german Abetz ar fi depus la ministerul de justiție din Paris o plângere de defăimare contra d-lui de Kerillis, directorul ziarului „Epoque.”

Fiind întrebată din mai multe părți dacă această informație corespunde adevărului, Ambasada Reichului este autorizată să confirme că în adevăr d. Abetz a depus o asemenea plângere.”

Se știe că ziarele franceze au pus în cauză pe cetățeanul german Abetz, în legătură cu cercetările recente ale justiției franceze asupra activității unor ziariști parisieni.

8 persoane omorite într'un accident

Madrid, 4 (Rador). — Un autocar s'a prăbușit într-o prăpastie pe șoseaua dintre localitățile Real—Becerro, în apropiere de Quesatea.

Au fost omorite 8 persoane, iar alte șase grav rănite. În autocar se aflau mai multe tinere falangiste, care se duceau la Jaen pentru a preda autorităților bijuterii și monede de aur și argint, necesare sporirii tezaurului public.

TERMENUL PENTRU DEPUȘTEREA CERERILOR DE DETAȘARE ÎN ÎNVĂȚĂMANT

București, 4. (SIR.) Ministerul Educației Naționale atrage atenția tuturor acolora cari cer detașări, că termenul pentru depunerea acestor cereri expiră la 5 August.

După această dată și după efectuarea detașărilor, sub niciun motiv nu se vor mai face detașări de niciun organ școlar. Oricine are interes și dreptul la detașare, trebuie să facă cerere în termenul indicat.

Mari lucrări de irigație în Abisinia

Addis Abeba, 4 (Rador). — S'a inaugurat primul sector de 7 Km din marele canal „Duce d'Aosta”, destinat să ude 3000 de hectare de pământ arabil din regiunea Tessenei.

Trei victime ale atentatului dela postul de radio din Ierusalim

Ierusalim, 4 (Rador). — Se anunță că încă doi funcționari ai postului de radio, răniți de explozia de Miercuri, au încetat din viață. Crainica postului a murit încă eri. Birourile postului de radio sunt riguros supravegiate de poliție.

DE ERI PÂNĂ AZ

EVREII NU MAI POT FI ZIARIȘTI ȘI NOTARI ÎN ITALIA

Roma, 4. (Rador.) Monitorul Oficial publică textul legii prin care se reglementează exercițiul profesiunilor libere de către Evrei. Le sunt interzise Evreilor profesiunile de ziarist și notar. Ei pot exercita celelalte profesiuni libere însă numai în favoarea Evreilor.

DOI ZIARIȘTI AMERICANI CALĂTORESC PE DUNĂRE CU BARCA

București, 4. (SIR.) Doi tineri ziariști americani d-nii Murray și Mongen din Seattle, statul Washington, întreprindes originală excursie pe Dunăre.

Ei s'au urcat pe o barcă la Ulm, în Germania, și au pornit până la Giurgiu, unde au acostat și pornit apoi la București.

Scopul călătoriei este culegerea de informații preșii cât mai noi și mai originale, destinatei publicului american.

Din Capitală cei doi tineri se vor înapoi la Giurgiu de unde își vor continua călătoria pe apă până la gurile fluviului. De la Constanța își vor urca barca pe vapor pe râsind țara.

VA RUPE ȘI CANADA RELAȚIILE ECONOMICE CU JAPONIA

OTTAWA, 4. (Rador.) Dl. Herridge, fost ministru al Canadei la Washington și șef al noului partid „Democrația Nouă”, a dat publicității o declarație în care se cere guvernul canadian să rupă relațiile economice cu Japonia, dată fiind identitatea de interese dintre Statele Unite și Canada față de Japonia.

TERMINAREA LUCRĂRILOR DE NUMIREA NORMALIȘTILOR ÎN ÎNVĂȚĂMANTUL PRIMAR

București, 4. (SIR.) Cele trei comisii pentru numirea normaliştilor și normaliştilor în învățământul primar cu titlul provizoriu și-au terminat lucrările.

Au fost propuși pentru numire pe ziua de 1 Septembrie 1939 un număr total de 1881 normalişti, dintre care 1173 băieți, 608 fete și 71 conducători.

Deciziunea de numire a acestora se va publica zilele acestea în Monitorul Oficial.

LUPTA CONTRA TERORIȘTILOR IRLANDEZI

LONDRA, 4. (Rador.) Ministrul de Interne a dat ordin tuturor autorităților de porturi și aeroporturile Angliei să nu permit mească pe teritoriul englez pe doi membri importanți ai armatei republicane irlandeze cari încearcă să pătrundă în Anglia.

Ordinul se referă la dl. Jean Russel și unul din principalii săi locotenenți.

De altă parte se anunță că ministrul de Interne a semnat Miercuri seara 14 ordin de deportare a teroristiștilor irlandezi.

Trei teroristi irlandezi, deportați din Anglia au sosit la Dublin. Pe tot parcursul dintre Londra și Dublin cei trei teroristi au fost tot timpul supravegheați de mai multe polițiști englezi.

FIUL FOSTULUI PREȘEDINTE TAFT CANDIDEAZĂ LA PREȘEDINȚIA STATELOR UNITE

New York, 4. (Rador.) O știre primită din Cincinnati, statul Ohio, arată că membrul în comitetului partidului republican au făcut un demers pe lângă senatorul Taft cerându-l să consimtă să candideze la alegerile prezidențiale în numele republicanilor.

Se știe că alegerile pentru președinția Statelor Unite se fac anul viitor.

Cercurile informate declară că dl. Taft a răspuns favorabil. El este fiul fostului președinte Taft al Statelor Unite.

MOARTEA PIONERULUI COOPERATIST GH. DUMITRESCU-BUMBESTI

București, 4. (SIR.) Eri s'a stins din viață Gheorghe Dumitrescu-Bumbesti, unul din pionierii cooperatiei în România.